

פרטי כל

מישיבת ועדה הפנים (אגודת ישראל)
ביום ב' ד' אלול התש"ט (29.8.49)
בשעה 09.15

נוכחים:

חברי הוועדה

בן-צבי יצחק
גורי ישראל
ורחפטיג זרח
טובי טופיק
כהן אידוב
מרלין שמואל
פפיר יוסף
פראי אלעזר
פרידמן ילין נתן
שפטל אריה

מוזמנים:

מ. שפירא - שר הפנים.
ב. שיטרית - שר המשטרה.
מר שוחט - היועץ המשפטי של משרד המשטרה.

נעדרים:

חברי הוועדה:

כהן דוד
חושי אבא
מינץ בנימין
פנה משה
פיף אלדין זרעבי

היו"ר:

ד"ר זרח וורהפטיג

פרו-היו"ר:

פרשת העלמו של יוסף אבו-גוש.

היו"ר ז. וורהפטיג:

נחבקשתי ע"י יו"ר הוועדה מר ב. מינץ
לכנס את הישיבה הזו, לפי משאלתו של מר
פרידמן-ילין להעלות את פרשת העלמו של יוסף אבו-גוש בוועדה הזו ולדון
באמצעים שיש לנקוט לשם חקירת המקרה. מר מינץ חולה ואני נחבקשתי למלא
את מקומו. יו"ר ועדה הפנים הפכים כמו"כ לבקשתו של מר פרידמן-ילין
להזמין לישיבה זו את שר הפנים ואח שר המשטרה.

י. גורי:

אני שומע, שהישיבה הזו נקראה לפי בקשת

י. גורי:

אחד מחברי הועדה. אני תמהה על הדבר הזה, משום שלדעתי ועדת הפנים צריכה להתכנס לפחות פעם בשבוע, ואם היו"ר היה חולה, אפשר תמיד למנות מ"מ בחור יו"ר. לוועדת הפנים יש עוד נושאים רבים שטרם דנה עליהם, משום שהיו כמה חוקים שצריך היה לעבור עליהם. אנו צריכים לשלל עוד לדון על מקירתו של הפנים בקשר לעבודה במשרד הפנים ותכנית העבודה במשרד - על הפקירה הזו עוד טרם הייתה לנו הזדמנות לדון. יש כמו"כ עוד כמה בעיות שאני רוצה להביא בפניכם בשם הבוחרים שלי. הועדה צריכה להתאסף באופן רגולרי גם אם לא יהיה לה חוק מסויים שהיא צריכה לדון בו.

היו"ר ז. וורחפטיג: לדברי מר גורי ברצוני להעיר, כי עד היום

נדמה לי שהועדה הזו התכנסה לכל הפחות

פעם בשבוע, והיו מקרים שאף יותר. היה זה רק מקרה שמר מינץ חלה ומסבה

זו הישיבה לא התכנסה בשבוע שעבר.

י. בן-צבי:

יש רצון משוחף של כל חברי הועדה, כי

העבודה תהיה פרודוקטיבית יותר, ולדעתי

שום נימוק אינו יכול להצדיק את העובדה שהועדה אינה מתכנסת. במקרה שהיו"ר

אינו יכול להשתתף בוועדה, אפשר למנות אחר במקומו. כמו"כ יש לוועדה שלנו

כמה משאלות לשר הפנים ורצוי שהוא יהיה נוכח בישיבות שלנו, כשאנו

מזמינים אותו. אם אין באפשרותו להופיע - הוא יכול לשלוח לישיבה את

בא-כוחו שיהיה מוסמך להשיב לנו את משאלותינו.

י. גורי:

הייתי רוצה לדעת מתי יהיה הדיון על

מקירתו של שר הפנים.

מ. שפירא-שר הפנים:

בהזדמנות זו, טרם שמחתיילים לדון על הנושא

שבסדר-היום, אני מבקש להעיר כמה הערות

בנוגע לאותו המקרה שלא הופעהי, לפי משאלה הועדה, בישיבת הועדה הזו

בקשר למתן עמדה חוקית לכמה מועצות מקומיות ורשויות אחרות.

קראתי את הפרטיכל של אותה הישיבה

ואני מתפלא, ביחוד על החב' גורי, מא על מה שאמר באותה הישיבה.

מ. שפירא - שר הפנים:

כי מר גורי היה נוכח באותה ישיבה בלתי רשמית, שהחקיימה בפרוזדורי הכנסת, בה היו נוכחים: מר מינץ, מר גורי, ד"ר סנה וכן גם מר שרף-מזכיר הממשלה, ודנו באופן בלתי רשמי על אצאעא המשאלה הזו של הופעת פני הועדה. באותה פגישת היה ברור לכל הנוכחים, כי לא יכלתי להענות למשאלה זו לאתר שכבר היתה החלטה באותו ענין, ונהתי הוראות מתאימות בקשר להדפסת החומר על הרשויות המקומיות. את הדברים האלה אמרתי בדיוק נמרץ גם לנוכחים בישיבה, ובהסכמת כולם (נדמה לי שתוץ מד"ר סנה) הוחלט כי אכתוב את המכתב הזה שהוקרא כאן בישיבה. הייתי מקבל ברצון את ההזמנה החיא לו היא היתה מגיעה אלי בזמנה, כלומר: לפני שנחתי הוראות לפרסומה. בדרך כלל משרד הפנים וגם אנוכי מוכנים תמיד להופיע בפני הועדה הזו, ואם לא אוכל להופיע - יופיע בא-כוחי. מצדנו לא יהיה כל עכוב ביחס לפעילות הועדה כל כמה שנדרש - נענה ברצון. אני מצטער שעחה אני נוכח שיש כאילו דעה אחידה ליד שולחן זה, נגד אותו מכתב שכתבתי, כי המכתב נכתב לפי הצעת חברי הועדה עצמם.

י. גורי:

מכיון ששר הפנים הזכיר את שמי, אני רוצה

להוסיף כמה מלים: אין סתירה בין מה שאומר

שר הפנים לבין ההסתייגות שלנו כאן. באותה פגישה אמנם הוברר הדבר וקבלנו את הנימוק שהחוק מוכן כבר לפרסום, אבל מאז ועד היום ידוע לי שהחוק עוד לא פורסם. אני מקבל שאי אפשר להחזיר לועדה דיון על חוק שפורסם - אבל חוק שטרם פורסם - עוד אפשר להביאו בפני הועדה ואפשר להבוע משר הפנים שיתזור בו. אם הדבר היה תלוי רק בעבודה פנימית של המשרד - הרי לדעתי אפשר ואפשר לעכב את פרסום החוק, והראיה שעד היום החוק עוד לא פורסם.

י. שפירא:

לסדר:

אני רוצה לפנות אל הועדה בשאלה: בעתון רציני

כ"הפועל הצעיר" (מס' 46 מאריך 16.8.1949) פורסם פליטון (של י. ריטוב)

המרמז ברצינות גמורה, על הכנות הנעשות ע"י מפלגה מסויימת במדינה, למהפכה. (לפי

אני רוצה להעמיד את השאלה הבאה בפני הועדה: האם עלי להעמיד לסדר

הדיונים של ועדת הפנים את הבעיה הזו, או לועדת חוץ ובטחון? אני חושב

שהבעיה היא רצינית, ומאחר שעחון רציני כ"הפועל הצעיר" מרמז על כך,

לדעתי יש יסוד לדון בבעיה זו, אחרת נעמוד עוד בפני עוברת קיימת.

מל.

א. כהן: אני רוצה לעורר כאן שאלה דומה; בעתון "הבקר" מתפרסמים בכל פעם מאמרים המצביעים על מגמה מסויימת של הממשלה לחסל את המשק הפרטי ואת היזמה הפרטית, לא לצמצם - אלא לחסלן המאמרים האלה אינם מזיקים כ"כ לבעלי היזמה הנמצאים בארץ, אבל הם מזיקים מאד לאותם האנשים בחו"ל אשר המהכווננים להעביר לכאן את כספם. הגיע לידי היום פרוספקט של עתון "הבקר" המבקש את הצבור לחתום על העתון וגם בפרוספקט מדובר על מגמה הממשלה לחסול המשק הפרטי והיזמה הפרטית. אם יש באמת אמה בידיעות האלה, הרי יש מקום לדעתי לדיון בדבר. הייתי רוצה לברר אם הדיון בשטח זה שייך לוועדת הפנים, או אלוועדה אחרת.

י. גורי: מכל מה שאמר כאן מר ספיר אני מסכים רק לדבר אחד והוא: ש"הפועל הצעיר" הוא עתון רציני, אבל מכיון שהדברים נכתבו שם בצורה פליטון, אינני חושב שאנו נעסוק כאן בדבר בלתי רציני זה.

היו"ר ז. ורמז: אינני יכול לקבל את תשובתו של מר גורי כי לדעתי השאלות האלה, הן של מר ספיר והן של מר כהן, הן רציניות ולמעשה היו אלה רק שאלות אינפורמטיביות לאיזה ועדה שייך הדיון בבעיות אלה.

י. גורי: אם מר ספיר מוציא מסקנה מתוך המאמר הנ"ל שיש חוג מסויים המכין מהפכה, מדוע הוא אינו פונה בענין זה לשר המשטרה?

י. ספיר: אני מודיע בזה, שאני מתכוון להעמיד את הבעיה הזו לסדר היום של הישיבה.

היו"ר ז. ורמז: אני מציע שנעבור עכשיו לדיון בסדר-היום בענין אבו-גוש.

ג. פרידמן-יליץ: לאחר שכבר לא מצאתי דרך אחרת לפתרון הבעיה של העלמו של יוסף אבו-גוש, נתבקשתי להזמין את חברי ועדת הפנים, כדי להעלות בפניהם את הבעיה הזו.

לפני שבועיים פניתי לשר המשטרה בשאלתה

נ. פרידמן-יילין:

וכפי שידוע לחברי הכנסת, יש לחכות לתשובה על שאילתה הנשלחת לשר - זמן רב. לאחר שקבלתי תשובה על השאילתה שלי, הייתה כבר התפתחות נוספת בפרשתו של יוסף אבו-גוש ואין העובדות שנמסרו בתשובה מתאימות למציאות.

יוסף אבו-גוש יצא מביתו בירושלים בתאריך

19 באוגוסט ש.ז. בשעות הערב (לאחר המקרה שקרה בינו לבין אחד מבני הכפר אבו-גוש הוא התגורר בירושלים בבית מלון ברח' בן-יהודה בפנסיון "בן-יהודה") ואמר לבעל המלון שהוא הולך לביתו של העורך-דין שלו מר מיכאלי, אשר טפל בענייניו. יוסף אבו-גוש בקש מבעל הפנסיון שילוה אליו בשעות הערב, אבל בעל בית המלון (מר דוד ^{ג'ה} ונקמה) אמר לו שאינו יכול לעזוב את המלון (היה זה ערב שבת) ואבו-גוש יצא לבדו. מאז נעלמו עקבותיו.

יוסף אבו-גוש חייב היה להתייצב במשטרת ירושלים

שלש פעמים ביום, ולמחרת בבקר כשבעל בית המלון נוכח שאבו-גוש איננו (בערך בשעה 8.00 בבקר) הוא טלפן למשטרת ירושלים והודיע על העלמו. בעל-בית-המלון בקש מהמשטרה להתחיל מיד בחיפושים אחריו, אולם באותו יום לא נעשתה כל פעולה מצד המשטרה וכן הייתה ניכרת הזנחה רבה בחיפושים אחרי אבו-גוש, עד אשר העניין הופיע מעל דפי העתונות - ואז החלו כביכול בחיפושים.

העלמו של שייך יוסף אבו-גוש מסכימת פרשה

ארוכה, שאני רוצה במלים קצרות לתאר אותה לפני חברי ועדת הפנים:

יוסף אבו-גוש הוא בן למשפחה מכובדת אשר

שיחפה פעולה והייתה ביחסים ידידותיים עם היהודים במשך שנים רבות. אני

סבור שמר י. בן-צבי יודע את תולדותיו של שייך אבו-גוש, אביו של יוסף

אבו-גוש, כי הוא היה אחד הנכבדים הערביים היחידים אשר דחה את החרם

שהוכרז ע"י המופתי על הישוב היהודי. שייך אבו-גוש האב השתתף בהנחת אבן

היסוד לאוניברסיטה העברית בשנת 1925. גם בשעה שהמופתי שלח משלחת

לזונדון, למשרד המושבות, כדי להשפיע על הפסקת העליה היהודית ועל איסור

מכירת קרקעות - כינס שייך אבו-גוש מספר נכבדים ערביים שהכריזו בגלוי

שהם אינם עומדים מאחורי המשלחת של המופתי, ואף שלחו טלגרמה למשרד המושבות

בלונדון והודיעו על החלטתם זו.

יוסף אבו-גוש הצטרף למחתרת של לח"י בשנת 1946.

הוא עסק בעיקר באספקת נשק למחתרת וביתו וכפרו שימשו בסיס לפעולות המחתרת. הוא ואנשיו היו משמשים גם כסיירים לפני הפעולות. בקיץ 1946 ארגן יוסף אבו-גוש את בריחתה של גאולה כהן. כתוצאה מכך נאסר ע"י הבריטים ועונה על ידם, אולם לא מסר שום ידיעות לבולשת הבריטית. הבריטים העבירו אותו למחנה עצורים בכפיפה אחת עם אנשי כנופיות. הוא ישב שם כמעט שנתיים עד אמצע 1948. בזמן החוה"ו-והו שוחרר וחזר לכפרו. בשעה שהבריטים עזבו את משטרת אבו-גוש, המבוצרת, שעל אם הדרך לירושלים, יוסף אבו-גוש דאג לכך שהמשטרה המבוצרת הזו תעבור לכוחות יהודיים. בזמן ההפוגה הראשונה של קרבות מלחמת השחרור, החנגד יוסף אבו-גוש לעזיבת הכפר, ולאחר ההפוגה, בשעה שחטיבת הרא"ל פעל של הפלמ"ח התחילה בפעולות בדרך לירושלים - שמש להם יוסף אבו-גוש כסייר ועזר בפעולות צבאיות אחרות. על כך יוכלו להעיד גם מפקדי גרוד הרא"ל של הפלמ"ח.

למחרת יום ההתנגשות בברנדוט (18 בספטמבר 1948)

נאסר יוסף אבו-גוש. בקרו וביתו הותרמו ע"י הצבא. יוסף אבו-גוש נאסר בעוון השתייכותו ללח"י, אולם למרות זאת הוא לא הובא למקום בו היו עצורים שאר חברי לח"י, אלא הועבר באופן נפרד למחנה שבויים ערביים שפעלו נגד הצבא העברי. באותו מחנה שבויים נמצא חייל בשם דוד המאירי (שוחחר לפני חדשים מספר) שהכיר את יוסף אבו-גוש וידע מה גורל צפוי לו באם ימצא בכפיפה אחת עם יתר הערבים, ועל כן החזיק אותו באופן נפרד מיתר השבויים.

כעבור זמן קצר בקר מישהו מכוחות הבטחון במחנה.

אינני בטוח אם הוא חבר קבוץ נוה-אילן או מעלה-החמשה (את שמו אוכל לברר) ששאל משום מה מותק יוסף אבו-גוש באופן צפוי נפרד מיתר השבויים. כשמסרו לו מה סכנה צפויה לו, אמר: "אין דבר, אנו רוצים שהוא יחג וצריך לחסל אותו. הוא עשה לנו די צרות" (מסרו לי שאותו אדם הוא חבר פעיל בש"י).

לאחר דרישה נמרצת מצד עצורי לח"י היהודים

(הענין פורסם גם בעהונות) הועבר יוסף אבו-גוש יחד עם יתר העצורים היהודיים לעכו. יש להעריך באופן מיוחד את השתתפותו של יוסף אבו-גוש בשביחת הרעב של שבועה ימים שהכריזו עצורי לח"י בעת מעצרים בעכו. יש לציין במיוחד, שאף ערבי לא יכל היה לעמוד בנמיון של שביחת רעב למעלה מיומיים וצעדו של אבו-גוף להשתתף בשביחת רעב של 7 ימים יחד עם חבריו היהודיים ראוייה להערכה מיוחדת.

נ. פרידמן-ילין:

לאחר שחברי לח"י שוחררו מכלא עכו, נצטווה יוסף אבו-גוש לחזור לכפרו. כשחזר לכפרו מצא שכל רהיטי ביתו שדורים וגנובים (ע"י ערביי המקום) והוא פנה בענין זה למשטרה באבו-גוש. המשטרה גילתה אדישות ולא התערבה כלל בענין זה, ובו בזמן שכל חברי לח"י שוחררו ללא הגבלות - יוסף אבו גוש נצטווה להתייצב פעמים/ביום במשטרה. לא הבאתי אז את הדבר לידיעת הצבור, אבל פניתי באופן אישי לשר הבטחון בחדש אפריל, ובחדש מאי קבלתי את תשובתו של שר הבטחון בה הוא הודיענו, כי חוץ זמן קצר תוסרנה כל ההגבלות מעל הערבים ויחד אתם יהנה גם יוסף אבו-גוש מהסרת ההגבלות. כעבור זמן בוטלו אמנם ההגבלות, אבל לגבי יוסף אבו-גוש הן נשארו בתקפן.

כאשר נתמנה מוכחר לכפר אבו-גוש, נבחר להפקיד

זה מחמוד ראשיד שהיה ידוע כמשתף פעולה עם הכנופיות הערביות של עבדול-קאדר חוסיני. מחמוד ראשיד זה עסק באופן שיטתי בהברחת סחורות, מטבע זר ומסתחננים ויחכן מאד שגם בהעברת ידיעות שיש להן חשיבות מטעמי בטחון. יוסף אבו-גוש השתדל לא פעם למסור את הדברים האלה לידיעת השלטונות ולמנוע את פעולת ההברחה, אולם משום מה לא גילו כוחות הבטחון אף זריזות בענין זה, ולא הייתה כל התערבות מצד כוחות הבטחון להפסיק את מעשי ההברחה. לאחר שנודע הדבר ליריביו של אבו-גוש, הם החחילו לפני כמה חדשים בשירולים ואיומים שיעבור אל מעבר לגבול, אל שטח הלגיון. הם ניסו לשכנעו שהשלטונות היהודיים הוציאו עליו פסק-דין מוות. באחד הימים בא אליו אחד מבני הכפר ושידלו לעבור אל שטח האויב (היה זה אחד מאנשי מחמוד ראשיד).

כמובן, שלאור ההגבלות החמורות שהוטלו עליו

ולאור יחס השלטונות היהודיים - היה לו היסוד לחשש לחייו. לפני כמה שבועות בא אליו אחד מאנשיו של מחמוד ראשיד, שמו: עבדול סאלאם (ב-31.7.49) ואיים עליו שיעבור לעבר שטח הלגיון. בעקבות הפגישה הזאת פרצה ביניהם קטטה. אבו-גוש דקר בפגיון את עבדול סאלאם והוא בעצמו הודיע על כך למשטרה. (עבדול סאלאם הבריא כעבור יומיים).

לאחר המקרה הזה נאסר יוסף אבו-גוש והעו"ד

מיכאלי מירושלים טפל בדבר שיחרורו בערבות. אולם מפקד משטרת ירושלים - מר ישורון שיף, סרב בכל חוקף לשחררן בערבות. באותו הזמן פניתי כאן למר שיטריית שר המשטרה, ולמר סחר - המפקח הכללי של המשטרה, בדבר שחרורו של יוסף אבו-גוש. התשובות לא היו מספקות - והגשתי שאילתה לשר המשטרה.

נ. פרידמן-יילין:

בליל 31 ביולי, היום בו נאסר אבו-גוש, בו בלילה

חזרה משטח האויב אשתו וילדיו. היא השתכנה בסביבות שכם אצל קרוביה
לאחר שעזבה את הכפר אבו-גוש. כעבור יום או יומים היא נחפשה ע"י המשטרה
והושלפה אל שטח ההפקר בסביבות לטרון. פניתי בענין זה לשר המשטרה, והוא
ענה לי כי זהו דינם של כל המסתננים. זוחי היתה החשובה שקבלתי מאת שר
המשטרה בחשובתי על השאילה. עובדה היא שיחד עם אשתו של יוסף אבו-גוש
חזרו גם נשים של תושבים אחרים בכפר אבו-גוש. בתן לא נגעו לרעה
בשבוע שעבר בקר כאן בכנסת אחד מחושבי הכפר אבו-גוש, שמו חסאן, וכאשר
הוא ראה את מפקד המשטרה, הוא מסר לו את שמות הנשים שנשארו בכפר.
מפקד המשטרה רשם לפניו את השמות האלה באוחיו ערביות.

ביום העלאה עצמותיו של הרצל, הייתי בירושלים

ובקרתי אצל שופט השלום, והוא הסכים לשחרר את יוסף אבו-גוש בערבות שלו
בסך של 1000 ל"י; בערבות שלי בסך 1000 ל"י; ובערבות של מר מלכיאל
גרינשטיין בסך 1000 ל"י (זה היה ב-17 באוגוסט). כאשר שוחרר בערבות,
הוטלו עליו שוב אותן ההגבלות, כלומר: אסרו עליו לעזוב את המקום ועליו היה
להתייצב במשטרה. (כלומר היה עליו להשאר בירושלים).

באותם הימים שוחחתי גם עם יוסף אבו-גוש. הוא

היה מדוכא מאד מכל הענין ומהיחס שגילו אליו בזמן האחרון. הוא בקש
לאפשר לו לעזוב את ירושלים ואמר כי שם הוא איננו מרגיש את עצמו בטוח
ובקש אפשרות לעבור לסביבות חל-אביב או לקבוץ נוה-יאיר בנגב שנוסד ע"י
אנשי לח"י. מר סחר אמר לי שהוא סבור כי לא תהיה התנגדות מצדו שיוסף
אבו-גוש יעבור לסביבת חל-אביב. השתדלתי לסדר את הענין וגם להשיג בשבילו
עבודה ואמנם השגתי בשבילו עבודה בקואופרטיב של מחצבה בבית-נבאללה.
ביום הראשון הייתי צריך לסדר את הענין באופן פורמלי ובאותו יום קבלתי
את היריעה שיוסף אבו-גוש נעלם.

כמה וכמה השערות הופיעו בענין העלמו. השערה

אחת היתה שהוא איבד את עצמו לרעה. אני חושב שהשערה זו היא מופרכת מיסודה,
כי היה ידוע לו שבעוד כמה ימים הוא יעזוב את המקום. כן אין כל הגיון בדבר
שהוא היה מתאבד בצורה כזאת שגופתו היתה נעלמת, ומאז עברו כבר עשרה ימים.

נ. פרידמן-ילין:

השערה שניה היתה שהוא עבר בעצמו את קרי הלגיון. גם השערה זו איננה מתקבלת על הדעת. הוא ידע מה צפוי לו אם יעבור לקרי הלגיון ולא היה עושה זאת בשום אופן. לפיכך אני מניח שיכולה להיות כאן דק השערה אחת והיא שהוא נחטף ונרצח וגופתו נעלמה, או שהוא הועבר בכוח אל שטח האויב. אבל דבר זה לא היה יכול להיעשות בלבה של ירושלים ע"י ערבים מבלי שחיה עזרה של יהודים (כפי שהזכרתי כבר הוא השחכן במלון ברחוב בן-יהודה בירושלים). לדעתי, ההשערה הזאת מתקבלת ביותר על הדעת: הוא נחטף ע"י ערבים בסיוע של יהודים שהיו מעוניינים משום מה להעלימו ולחסלו.

י. גורי: שאלה: אחת אומר שהוא נחטף בעזרת יהודים. האם

אינך חושב שהדבר טעון קצת יותר הנחה וזהירות?

נ. פרידמן-ילין: אני מציע זאת כהנחה מתקבלת על הדעת, ומדוע?

אני עושה קודם-כל ניתוח של שתי האפשרויות הראשונות

שהזכרתי, וכן ניתוח של האפשרות השלישית. ומדוע יהודים? לדעתי, בלבה

של ירושלים לא היו בשעה 8 בערב, ברחוב בן-יהודה, בשום אופן^{לא} יכולים

להיות ערבים, אשר יוכלו לבצע פעולה של חטיפת אדם. על כן אני מניח,

שקודם כל הוא נפגש בודאי באנשים שיכול היה לרכוש את אימונם, ורק

יהודים היו יכולים להציע לו, למשל, להכנס למכונית.

י. בן-צבי: האם אין מקום להשערה שהוא מתחבא בעצמו מן המשטרה

שלנו שפא אפאאאא אחת בעזרת יהודים?

נ. פרידמן-ילין: השערה זו אינה מתקבלת על הדעת, כי הוא איננו יכול

להסתתר לזמן רב, ואותם היהודים שהיו עוזרים לו

בזה, היו צריכים לשאול את עצמם, מה תהיינה התוצאות וכמה זמן הוא יוכל

להסתתר, ביחוד כשירוע לו שהוא לא יוכל בשום אופן להסתלק משטח מדינת

ישראל וכי הוא צריך להשאר בה.

אני רוצה להביא עוד עובדה אחת ליריעת הועדה:

מיד לאחר שחרורו של יוסף אבו-גוש מן המעצר באמצע חודש שבט ש.ז.,

הוא שהה כמה ימים בחל-אביב ונפגש עם פקיד של קרן הקימה לישראל בענין

העברת קרקעותיו (זה היה בי"ג בשבט. שם הפקיד - מרגלית). היהודי

נ. פרידמן-ילין:

המכובד הזה, אמר לו לאבו גוש, כי לטובתו ולטובת עתידו הוא מציע לו שלא יסחוב בתל-אביב ואלה היו דבריו: "אני מציע לך שלא הסחוב בתל-אביב. סע לאבו-גוש או ליפו, כי עלולים לפגוע בך".

אני רוצה לציין, שמאז העלמו של יוסף אבו גוש רק לאחר שהענין נחפרסם בעהונות + התחילה המשטרה באיזה שהם צעדים כדי לחפש אחריו, מקודם היתה אדישות גמורה. על כן ישנו חשש אצל אנשים שונים, וביחוד לאחר שישנן עובדות, כי מפקד המשטרה בירושלים מסר אמת לממונים עליו אינפורמציה בלתי נכונה על כל הענין, וגם בענין החזרת אשתו, ויש חשש שאנשים מסויימים במשטרה מעורבים גם בענין החטיפה.

לדעתי, צריכה ועדת הפנים לקבל החלטה על קביעת ועדת חקירה פרלמנטרית אשר תעסוק בצאצא בחקירת הענין הזה. ענין זה מזכיר במדה רבה את מקרה חטיפת הנער רובוביץ ע"י פראן. זה קרה לפני 3 שנים. אז נעלמו עקבותיו של הנער ורק לאחר שקמה סערה בעהונות, החלה המשטרה בפעולה ונמצא האשם. והענין עורר סערה בכל הישוב היהודי. יש לציין כי גם עכשו הדבר כך. היום הופיע מאמר ראשי ברב"ב בענין זה. מחובתה של ועדת הפנים להמליץ ולחבוע ועדת חקירה שתטפל בכל הפרשה הזאת.

א. כתן: לסדר: אני מציע שנשמע קודם את הסברותיו של שר המשטרה ורק אחר-כך תהיינה שאלות מצד חברי הועדה.

ב. שיטריט שר המשטרה: אני מעריך מאד את דבריו של מר פרידמן-ילין, אבל אני מצטער לקבוע שעד היום הוא לא התענין כלל בבעיית המסתננים הערבים שהוחזרו משטח ישראל, ונכנס לבעיה זו רק בעקב המקרה של אשתו של יוסף אבו-גוש. עד היום לא ראיתי כל דאגה מצדו ביחס לבעיית המסתננים הערבים. כל אותם הדברים ששמעתי כאן נמסרו כבר בשאלתה שלו. לדעתי, חלק מדבריו איננו מופנה לשר המשטרה, אלא לכוחות הבטחון ואין זה מענינה של המשטרה. על מר פרידמן-ילין לפנות לשר הבטחון כדי לקבל ממנו תשובה על הענין. עלי להזכיר גם כי לאחר שמר פרידמן-ילין פנה אלי בפעם הראשונה בענין הפרשה הזו, זה היה לפני שבועיים בערך, אמרתי לו בפרוש שהוא ימסור לי את כל הפרטים בכתב, כי אין המשטרה יכולה לנהל חקירה אלא על סמך דברים מבוטטים בכתב. אינני יכול לנהל חקירה נגד איזה קצין שהוא על סמך כל מיני שאני שומע. אני מבטיח לך שאוהל

חקירה. גם לאחר שמר פרידמן ילין פנה אלי שנית באוחו ענין בקשתי מסנו
את הדברים בכתב, אבל עד היום לא קבלתי אותם, והוא בחר לעשות זאת בדרך
של שאילחה ואני/על השאילחה שלו. כל הדברים שמר פרידמן ילין מסר כאן הם
גמישים מאד ואני יכול לומר, ההיפך מזה שנאמר כאן. אני מעריך מאד את
מעשיו של יוסף אבו-גוש וגם בזמן שלטון המנדט, כאשר שמעתי שיוסף אבו-גוש
הוא אשר עזר לגאולה כהן להמלט מהכלא, מצאתי בכך צעד נועז מאד מצד ערבי.
עדיין אין זה אומר לי, שכאילו היו כוונות ותכניות מצד המשטרה ומצד כוחות
הבטחון, לפתח כל ליוסף אבו-גוש, ולהטיל עליו אימים. כל מה שידוע לי שהיתה
קיימת מחיחות מסויימת בין שתי משפחות בכפר-אבו גוש. המחיחות היתה ידועה
למשטרה והיא השתדלה לעשות שלום ביניהם, עד כמה שאפשר לעשות שלום בין
ערבים. עד כמה שחשלום היה בר-קיימא או לא - זה תלוי באופי האנשים.
אחרי השלום הזה התקבלה במשטרה תלונה, שיוסף אבו-גוש דקר איש מסויים
במטרה לרצחו. מחובתה של המשטרה היה לאסור את המחנקש ואינני מוכן
להסכים שהיו כאן שיקולים פוליטיים. איני מטיל ספק בנאמנותו של יוסף
אבו-גוש, אבל אם הוא עשה מעשה מסויים המחנגר לחוק - מחובת המשטרה
לפעול כנגדו בהתאם לחוק. על סמך נאמנותו ושיחוף הפעולה שלו בעבר, אי
אפשר לשחררו מעבירה שעשה בהווה - זה לא ייתכן בשום מקום בעולם!
האם אפשר לתת לכל קצין שיקול דעה פוליטי אם לתבוע את העבריינין למשפט
או לפטור אותם? האם משום שהוא שיחף אתנו פעולה היה עלינו לשחררו?
ידוע, שאבו-גוש לא הכחיש את מעשיו, אלא חלה אוחם במסיבות של סכסוך
בינו לבין אותו אדם, האם בגלל זה איננו יכולים לאסור אותו? המשטרה
חייבת לפעול במקרים כאלה לפי החוק ואינה מוכנה לעבור על הדבר על סמך
שיקולים פוליטיים. רציתי כמו-כן להעיר שלא היה ידוע לנו שמי שהוא
מתנכל בחייו ורוצה להבריח אותו אל מעבר לגבול. כל הדברים האלה נמסרו
לי רק עכשיו, ומדוע לא נמסרו קודם? אינני יודע כיצד מחייחם מר פרידמן
ילין לכל הבעיות הללו, אבל אני מוכרח להעמיד את הדברים על אמיתותם.
כל העובר עבירה, ובפרט עבירה של נסיון לרצח - אין משחררים אותו כל
כך מהר וטבעי מאד שהמשטרה מתנגדת במקרה זה גם למחן ערבות. את המקרה
הזה רושמים קודם כל במשטרה כנסיון לרצח, ואת הנאשם יש להחזיק די זמן
בכדי להוכיח אם הנחקק הבריא או שמת. היו מקרים שהחוקף שוחרר בערבות
והנחקק מת אחר-כך, והיו צריכים לאסור את החוקף שוב באשמת רצח. בדרך
כלל אין משחררים בערבות באשמת רצח. נסיון לרצח זוהי אשמה שעבורה
מקבלים למעלה מעשר שנים, ואי-אפשר לשחרר בערבות. יש קודם כל לקבוע

ב. שטריח שר המשטרה:

שאינן כאן תביעה לרצח, אלא לפגיעה - ואז אפשר לשחרר בערבות. המשטרה שחררה את יוסף אבו-גוש בערבות, כשם שמשחררים כל אדם אחר. ישנם אנשים אשר ישבו בבחי-סוהר יותר מאשר אבו גוש ישב, ולא היה מי שיחענין עבורם. לאחר שהחקירה הושלמה - יוסף אבו גוש שוחרר וחושאר בירושלים לפי בקשת הפרקליט שלו מר מיכאלי, שבקש לא להחזירו לכפר אבו גוש. המשטרה התירה לו להשאר בירושלים. על כך קבלנו גם מכתב מהמט"כ (יוסף אבו גוש היה נמצא בכפר הנמצא תחת השיפוט הצבאי והיחר הישיבה בירושלים צריך לבוא גם בהסכמת המט"כ). את ההסכמה לכך קבלנו, אבל היה עליו להתייצב 3 פעמים ביום במשטרה. יוסף אבו גוש היה מתייצב בכל יום במשטרה עד אוחו היום בו נעלם.

אינני מסכים לדבריו של פרידמן-ילין שהמשטרה לא

חיפשה אותו. המשטרה כן חיפשה אותו, אולם היא איננה מחוייבת לגלות את כל הצעדים שבוצעו בהם היא נוקטת כדי שלא יפריעו למהלך החיפושים. עד עכשיו לא הצליחה המשטרה לגלות את עקבותיו.

אינני מבין מדוע לא מסרו למשטרה קודם לכן שיש אנשים

שכאילו מתנכלים לחייו של יוסף אבו גוש ורוצים להעביר אותו מעבר לגבול מצד מדוע אחם מחכים עד אשר קורה מה שחואצ אני במקומך, מר פרידמן-ילין, הייתי מוסר על כך למשטרה. אתה יודע שזויתי יכול לאסור אותך, אפילו לשנתיים, משום שלא מסרת לי לפני כן פרטים כאלה. (פרידמן-ילין: האם ידוע לך שגם לעורך-דין שלו לא הותר לבוא לכפר אבו-גוש?) אני רק אומר, שישנה ממשלה ישנה משטרה ואותו חבר כנסת הדואג עתה לגורלו של יוסף אבו-גוש לא הזהיר אותי קודם לכן שישנם אנשים המאיימים עליו להרגו או להתנכל לו. על סמך דברים הנשמעים ברחוב, אין אף קצין משטרה יכול לנקוט בפעולה לפיהם. לו היו מודיעים על כך בזמן, היינו מנהלים חקירה והיינו מבררים את כל הקשרים שיש לאותם האנשים המאשימים אותם בהתנכלות (אנשי מחמוד רשיד, מוכתר אבו גוש). עם אנשי הלגיון.

האם אתה חושב כמו כן, שישורון שיף, מפקד משטרה

ירושלים, היה מצווה על כל יומני שאם יבוא אבו גוש לא לרשום את תלונותיו. לו היו תלונות מצד אבו גוש, הן היו רשומות ביומני המשטרה, אבל תלונות כאלה לא היו. (פרידמן-ילין: האם ידוע לך מר שיטריח, ששטר אחד ששמו יעקב, הועבר למשטרת עין-כרם לאחר המקרה שקרה עם אבו-גוש?) משום שהוא

ב. שטרית שר המשטרה:

ידע את כל הענינים האלה בקשר ליוסף אבו-גוש? חבר הכנסת פרידמן-יילין.
אם אתה ידעת את כל הפרטים האלה ולא הודעת על כך למשטרה, אני אומר
שאני יכול לרונן אותך, כדין כל אזרח - לשנתיים מאסר.

ועתה ביחס לאשתו:

אני רוצה להודיעך בזה, שהמשטרה מגרשה יום-יום מסתננים, אם אִמְגִיעָה אליה ידיעה שמישהו הסתנן. אשתו של אבו-גוש שהתה אצל קרוביה בכפר ליד סביבות שכם במשך עשרה חדשים ולא פגעו בה לרעה. היא באה משם בריאה ושלמה. אין לקבל את הטענה, שחיייה שם נחוננים בסכנה, היות והיא הייתה שם 10 חדשים מבלי שפגעו בה. היא באה יחד עם ילדיה ועם שני גברים. אם עד עתה לא פגעו בה, מדוע אתה מסיק, שדוקא עכשיו יפגעו בה לרעה? אנו רוצים להוכיח, שלא בצורה כזו, של הסתננות תיפטר בעיה החזרת הפליטים. ישנם עוד ערבים, פליטים, שיש להם ידידים בארץ. גם לי יש ידידים רבים בין הערבים, והאם משום כך הם יהיו רשאים לחזור? ועוד שאלה: מדוע לא הגיש יוסף אבו-גוש בקשה להחזירה? בקשה כזו לא הגיעה לידנו ומדוע אתם בוחרים בצורה של עקיפת החוק? (פרידמן-יילין: היא לא חזרה כלל לפי איזו שהיא הוראה.) לא היה ידוע לי שהיא חזרה יחד עם נשים אחרות. הטלח האשמה על ישראל שיהיה היא גדולה מאד.

את הענין הזה של הארם ששמו מרגלית, פקיד בקק"ל, רשמתי לפני ואברר משום מה הוא אמר ליוסף אבו-גוש את הדברים האלה. אני מוכן שחיה ועדה פרלמנטרית שתחקור בענין זה.

מ. שפירא - שר הפנים: אינני מוכן לקבל את דעתו של שר המשטרה בקשר להיעלמו של יוסף אבו-גוש, שהסערה שקמה בישוב לחגלי היעלמו של אבו-גוש, באה באילו פחוצאה מהשאלתה של חבר-הכנסת פרידמן-יילין. אני סבור שחוש הצדק והיושר בישוב הוא מפותח במידה כזאת, שהוא אינו יכול לעבור בשתיקה על דברים שאינם צודקים שקרו בישוב. אני רוצה להזכיר לחברי ועדת הפנים, שבעצם ימי-המלחמה קרו מקרים לא צודקים, ובעצם ימי-הקרבות, הממשלה לא עברה בשתיקה על הדברים ונקטה באמצעים חסורים מאד, למען מנוע פגיעה בתושבים. כמובן שעצם היעלמו של יוסף אבו-גוש מצער מאד ומדאיג מאד ואני סבור, שהמדינה תעשה כל מה שאפשר למען לגלות את סוד היעלמו של האיש הזה.

י. ספיר:

מתעוררת כאן השאלה, ואני בא גם לידי מסקנה, שאולי יש כאן מן הפוליטיקה הפנימית של הממשלה בין הערבים המקומיים. הנחה זו מתעוררת אצלי ביחס למנורי המוכר החדש של הכפר אבו-גוש ואני תושב שועדת החקירה צריכה לכוון את חקירותיה גם בכוון זה.

במקרה של יוסף אבו-גוש ישנה במובן ידוע טרגדיה אנושית של אדם, לאחר שעשה כל מה שעשה למען הישוב מעברי. מסקנות ועדת החקירה צריכות להניח את דעת הצבור נאח דעת הקהל שזועזע מהמקרה הזה. לדעתי ראוייה במקרה זה ועדת חקירה פרלמנטרית, כי ועדת משנה רגילה של ועדת הפנים לא תוכל לחקור את כל המסבות באם לא יהיה לה אופי של ועדת פרלמנטרית.

תופיק טובי:

חבר הכנסת פרידמן-ילין הביא בפנינו בעיה העומדת גם בפני אזרחי ערביים במקומות שונים בארץ ואין זו בעיה מיוחדת דוקא ליוסף אבו-גוש. נמסר כאן על גרוש אשתו וילדיו של אבו-גוש אבל מעבר לקוים, אולם אני מוכרח להביא עובדות (כפי שכבר עשיתי פעם ופניתי באותו ענין לשר הבטחון) על מקרים של אנשים שיש להם תעודות מאושרות שנמצאו בארץ בזמן המפקד והם הועברו בכל-זאת אל מעבר לקוים, ללא משפט וללא בית-דין. אני רואה כאן לא מקרה בודד של אשת אבו-גוש, אלא בעיה עקרונית לגבי כל התושבים הערבים. ואביא לכם דוגמא:

אזרח יפואי אחד פנה לשלטונות ישראל ובקש רשיון כניסה לארץ עבור אשתו וילדיו. הוא הגיש את הבקשה אולם לפתע הופיע אשתו, טרם שהוא קבל את האישור לבקשתו. כאשר הופיעה האשה ביפו, הוא פנה למשטרה והודיע על בוא אשתו. במשטרה מסרו לו שהוא יכל לחזור הביתה. בלילה השני הופיעה המשטרה בביתו של אותו ערבי, הוציאו את האשה מביחה והובילו אותה ללטרון.

מקרה שני: זהו מקרה של סטודנט צעיר (שמו-נביל חביבי) שמשפחתו גרה בחיפה והוא למד בלבנון. האם הגישה בקשה לאפשר לבנה לחזור לארץ. הבן חזר לביתו לאחר שסיים את לימודיו בלבנון, אבל טרם נחבל האישור להחזרתו. המשטרה אסרה אותו והכניסה אותו לבית-הסוהר. המשטרה הודיעה שהילד ישאר בבית הסוהר עד אשר יתקבל האישור לבקשת המשפחה להחזרת הבן. אולם בינתיים הועבר הילד לשטח ההפקר בלאג'ון. הילד הוחזר בכל-זאת בהתערבות המשפחה, ועכשיו הוא יושב בבית הסוהר ומחכה לאישור.

טופיק טובי: כמו"כ עלי לציין שישנם אנשים רבים המוחזרים לארץ בהמלצת מוכתרי הכפרים או בהמלצת של חוג מסויים, גם כשהם אינם בני משפחה. ידוע לי למשל מקרה של קצין מחילו של קאוקג'י. שמו: טופיק פארוק. הוא תושב נצרת ונתנה לו הרשות לחזור לארץ. הוא נהנה גם מרשיון מעבר והוא מטייל לו באופן חפשי. אנו פנינו לשלטונות בענין זה ומחינו נגד העובדה שאנשים המקורבים לחוגים ידועים בארץ מוחזרים אליה, ולעומת זאת לבני משפחה אין מאפשרים לחזור. על התזכיר הזה לא קבלנו כל תשובה. ברצוני לציין שזה אינו המקרה היחיד. ישנם מקרים רבים אחרים בהם ניתן רשיון לחזור לארץ לאנשים שזכות זו אינה מגיעה להם כלל וכלל.

וכאן אני רוצה גם להפנות את תשומת לבו של שר הפנים לעובדה אחרת: צאצא כאשר מר פרידמן ילין שאל את שר הפנים בנוגע למנוח המוכתר החדש של אבו-גוש הוא השיב לו, כי הכפר אבו-גוש נמצא בשטח צבאי והוא אינו אחראי למנוי המוכרת במקום זה. בהודמנות זו אני רוצה להסב את תשומת לבו של שר הפנים לעובדה שישנם מקומות בהם מחמנים אנשים מטעם השלטון כמייצגי הכפר, ודוקא אנשים אלה אינם משקפים את דעת הצבור במקום, וכמו"כ פעלו בעבר נגד מדינת ישראל. למשל: בכפר טייבה (ע"י תול-כרם) נתמנה כעוזרו של המושל הצבאי בכפר אדם בשם: עבדול רעוף-עבדול ראזי. אדם זה היה ידוע כקצין בצבא העיראקי. לפני שהכפר הועבר לשטח ישראל, קרא עבדול רעוף זה את כל אנשי הכפר ואמר להם שעליהם להלחם בישראל עד האיש האחרון, אפילו לאתר שהכפר יועבר לשטח ישראל. איני יכול להבין מדוע דוקא אדם זה מייצג עכשיו את הכפר טייבה ומשמש כעוזרו של המושל הצבאי במקום? אנשים אלה פתגמו בפועל למדינת ישראל ועכשיו ניתנת להם הסמכות מטעם השלטונות הישראלים לייצג את התושבים, למורת רוחם של התושבים.

הבאתי את המקרה הנ"ל לידיעת שר הפנים וועדת הפנים, כדי שיבדוק את המקרים האלה.

א. כהן: יחנן שמבחינה פורמלית אין לבוא בטענות נגד המשטרה, כי מובן שיש גם כאן ענין של טקס, אבל דבר אחד ברור לנו: יש משהו "אפור" מאחרי כל הענין הזה של העלמו של יוסף אבו-גוש. אני רוצה להזכיר שיוסף אבו-גוש לא היה רק חבר לח"י, אלא היה גם חבר ההגנה וכל הענין מתקבל מעורפל מאד ומזכיר גם את ענין טוביאנסקי. מתקבל הרושם שיש כאן פקידים בעלי שיקולים פוליטיים ועושים

א. כהן:

ככל הנראה להם, ואף עוברים על הוראה הממשלה. אנו נחונים כנראה, לחס חם של פקידים סדיוטים, הנמצאים בשירותים שונים, וכל פרשת יוסף-אבו-גוש, אם היא נכונה מבחינה פורמלית, האם אין משעו מאחריות ? כל פרשת יוסף אבו-גוש וכן גירוש אשתו מן הארץ, בו בזמן שנשים אחרות שהסתננו יחד עמה נשאר - מראת שיש כאן משהו המטיל אור חדש על הפרשה הזאת. מה נוכל לעשות במקרה זה ? איני חושב שאף אחד מתברי הכנסת יכל להסתפק בשאילתה ובתשובה על השאילתה. ענין השאילתות חוזר מדי יום ביומו והשר עונה עליהן באופן שיגרחי. החשובות ברובן אינן מספקות. ישנם ענינים רבים המצטרפים, בכל מיני שטחים במדינתו ולא נפתור אותם בצורה של שאילתות וחשובות שיגרתיות של השר הנוגע בדבר.

האם עלינו למנות ועדת חקירה פרלמנטרית ?

אנו אמנם מדינה צעירה ואי-אפשר בכל דבר ודבר למנות ועדת חקירה פרלמנטרית. למעשה ענין היעלמו של אבו-גוש אינו שייך לוועדת חקירה פרלמנטרית, אלא לבולשת. משוך כך אני חושב שועדת משנה של ועדת הפנים צריכה לטפל בדבר ולהעמיד את כל הפרשה בצורה אחרת.

א. פראי: אינני יכל לעבור לסדר-היום, מבלי להתעכב

על תשובתו של שר המשטרה. דעתי ששר

המשטרה גילה יחס משטרחי גרידה לכל הענין הזה, משחי בחינות: זו איננה הפעם הראשונה שאנו נוכחים במעשי עוול הנעשים בשטח ישראל, ועל כך עונה שר המשטרה לחבר כנסת " משום שלא מסרה לי על כך - אני יכל לאסור אוחק לשנתיים" זו לדעתי איננה תשובה הניתנת ע"י שר. לדעתי, כל חבר כנסת יכל להביע התמררות ולהוכיח על מעשי העוול הנעשים. ואם אני כתבתי פעם לשר הבטחון על גירוש ערבים משלשה כפרים בגליל - הוא ענה שתארחי את הדברים כאילו הייתי נוכח במקום.

שנית: שר המשטרה שכת שהפרשה הזו תורגת

מפרשה משטרחי גרידה. מפעם לפעם מתפרסמות בעתונות ידיעות על מסתננים שעברו את הגבול ועל קרבות בין המסתננים והמשטרה. ישנם אמנם מזויינים החודרים לארץ, אבל יש הרבה מסתננים שחוזרים לארץ בלי נשק, אלא הן משפחות עם נשים וילדים, והמשטרה יורה עליהם ללא הבחנה. שאלו נא את קבוצי הגליל ויספרו לכם על מעשי הזוועה ! כשחבר הכנסת ריפטיין פנה בענין זה לשר הבטחון, הוא ענה לו שהוא יכל לענות רק על דברים קונקרטיים שנעשו ע"י אנשים מסויימים! אנו רואים שהחשובות מתחמקות מעצם הענין.

א. פראי: על ענין יוסף אבו־גוש שר המשטרה עונה לנו, שיוסף אבו־גוש עבר על החוק בדקרו אדם בפגיון, ועל זה הוא יכל לקבל 20 שנה מאסר. אבל, לדעתי, יש הבדל בין התקפה והחגוננות, אנו יודעים מה היתה עמדתנו לגבי החגוננות יהודים, והרי אנו כולנו החגוננו עד עכשיו! האם זוהי חשובה הניחוח ע"י שר? אני שתנגדתי ומתנגד גם עתה למעשי אצ"ל ולח"י בעבר, אבל אם ערבי שיחף אחם פעולה - צא הרי הוא עשה זאת משום שהוא גילה יחס מיוחד לישוב היהודי ולא יחכן להתיחס בצורה זו לערבי שגילה נאמנות כה רבה לישוב היהודי. שמענו שישנם עוד מסתננים הנשארים בכל זאת, ומדוע דוקא אח משפחתו של יוסף אבו־גוש גרשו בחפזון כזה? היה גם מקרה של כמה פועלים ערבים קומוניסטים שעמדו כל הזמן לצדנו, והאם לא יכלנו להשיב להם כגמולם על יחסם אלינו בזה שהיינו מחזירים אותם לגבולות מדינתנו? שמעתי שכדי להחזיר פועל ערבי קומוניסט היה צורך במאמצים ובשידולים רבים אצל שר הבטחון, עד אשר נענה לבקשה זו.

אני תומך בהצעה של בחירת ועדה פללמנטרית

כי אני חושב שהענין חורג ממסגרת של מקרה מסויים, זוהי פרשה שלמה שמן הראוי שנחקור אותה ונקדיש לה תשומת לב.

י. גורי:

חבר הועדה פרידמן-ילין הביא בפנינו ענין

מסוייק והחב' א. כהן, טובי ופראי הרחיבו את

הבעיה, כבעיה כללית. השאלה העומדת בפני היא: אם הועדה שאנו נבחר בה חתיה מוסמכת לדון בכל הפרשה, לא מבחינה פורמלית, אלא מבחינה חכליתית. למעשה אני חושב שהבעיה הזו היא אינטרדפרטמנטרית, כלומר: לדעתי היא שייכת לשלושה משרדים ממשלתיים: משרד הפנים, משרד המשטרה, משרד הבטחון, ואולי במידה מסויימת גם למשרד החוץ.

לענין אבו־פוש יש שני צדדים: צד פוליטי

וצד אנושי. על אורח הזדעזע מהמקרה הזה ולדעת מר פרידמן-ילין רק עא ועדה פרלמנטרית גתיה המכשיר הנכון והמתאים לקירת מקרה זה. יחד עם זאת אני רוצה לציין שהחב' פרידמן-יליין אמר שני דברים: (1) שיש להניח שהחטיפה בוצעה בעזרת יהודים ו-2) וזה כבר יותר חמור: שיש חשש שידי אנשים מסויימים במשטרה מעורבים בענין החטיפה. את שתי ההנחות הנ"ל הוא לא בסס ולא הוכיח.

מר פרידמן-יליין איננו מסכים לוועדת חקירה

משטרתית מחוץ הנחה, שזה כבר 10 ימים שיוסף אבו־גוש נעלם, המשטרה

אמנם מטפלת בדבר, אבל לא הצליחה לגלות את עקבותיו. אינני יכול לקבל את ההנחה שועדת חקירה פרלמנטרית הוכל להגיע למסקנות תכליתיות. לכל היוחר אני מוכן לומר שאנו צריכים למנוח ועדת חקירה ממשלתית בענין זה, כי הדבר שייך לכמה משרדים ממשלתיים.

את ההצבעה צמצצ בענין ועדת חקירה פרלמנטרית אני מבקש לרחוח, עד אשר אחייעץ עם הסיעה שלי.

א. שפטל: למר פרידמן-ילין ישנם שני חשדות: חשר פוליטי

וחשר פלילי. בצד הפוליטי אינני בקי, אבל מבחינה פלילית אפשר להניח שיש כאן איזה קשר עם קבוצת מבריתים. אני רוצה לשאל את שר המשטרה, אם על סמך הידיעות שמסר יוסף אבו-גוש ביחס למבריתים נערכו חקירות בכפר? יתכן מאד שקבוצת מבריתים היתה מעורבת בדבר, שגם יהודים היו מעורבים בה, ושהיו מעונינים לסלק את יוסף אבו-גוש בגלל ידיעותיו בענין זה.

י. בן-צבי: אני רואה גם כאן, חוץ מהבעיה של יוסף אבו-גוש

גם אספקט אחר, יותר רחב, הנוגע לכמה משרדים ממשלתיים, ואפילו למשרד החוץ בקשר לבעיית השלמת משפחות הערבים. לדעתי צריכה ועדת הפנים לדון בבעיה זו ולשמוע את עמדת המשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר, בענין זה.

אשר לענין אבו-גוש, אני חושב שלא היתה רשות

למשטרה להחעלם מהעובדה שהוא דקר אדם, ומחובתה של המשטרה היה לאסור אותו לפי החוק, והיא עשתה דבר יוצא מהכלל בזה שהיא הוציאה אותו בערבות. איני חושב שנכון הוא להאשים את המשטרה בזה שהיא אסרה אותו. אולם כאן מתעוררת גם שאלה אחרת - שאלת גירוש משפחתו. איני מבין מדוע הזדרזו ומיהרו כ"כ לגרשה? יש להבדיל במקרים שונים, והיה צורך לבדוק קודם-כל מה יהיה גורלה של האשה באם ישלחו אותה בתורה. הטענה שהיא היחה שם 10 חדשים ולא נגעו בה לרעה - אינה מספקת.

אני מסכים שאין כאן מקום לעורר שאלות פוליטיות

צבאיות, אבל יחד עם זאת יש לברר את הפרשה כולה ולהוציא את המסקנות. לי לא נראה הדבר כאילו זה שייך רק למשטרה - אלא, לכל הפחות לממשלה כולה. לא יתכן שבו בזמן שהממשלה מכריזה שהיא תאפשר להשלים משפחות - היא תגרש את משפחתו של יוסף אבו-גוש. האם לא יכלה המשטרה לפנות לאינסטנציה גבוהה בענין זה? יש לברר בכלל את היחס ליוסף אבו-גוש. אני מציע, איפוא: (א) למנוח ועדת חקירה ממשלתית, יחד עם חברי הועדה הזאת בענין חקירת היעלמו של יוסף אבו-גוש וגירוש משפחתו.

י. בן-צבי:

(ב) למנוח ועדת הקירה בהשתתפות הועדה הזאת, כדי שחדון בענין השלמת המשפחה המשפחות ובעיה המסתננים.

(ג) אני מציע שבעיות הערבים בכלל - יועברו לדיון בוועדת הפנים.

ש. סרלין: אנו שמענו משר המשטרה מלים אחדות של פורמליזם,

אולם המציאות ההסטורית וההגיון עומדים בפני

כל פורמליזם. עובדה שהיה כאן ערבי שהיה לו אעוז הרוח ולחם את מלחמת העברים וסכן למענם את נפשו, וגמר את מלחמתו זו בכך, שבמדינת ישראל נשדר רכושו וביחו הוחרם, את משפחתו גרשו, וחוא עצמו - עקבותיו נעלמו. זה סמלי מאד ואופני מאד לשלטון הקיים. אני מסכים עם אלה שאמרו שאפשר שזה מקרה אופיני, אבל אין זה מקרה יחיד. זהו בטוי של ההווי שלנו. מצד אחד מדבר שר המשטרה על האמצעים שנוקטים נגד המסתננים - ומצד שני באותו הזמן רנה הממשלה על החזרת מאות ואלפי פלטים בתור גייס חמישי. שר אחד מסתייג מהדבר - ומצד אחר ישנם שרים אחרים ואגפים אחרים בממשלה, שאפילו אנו אינם מכירים אותם, הפועלים בקו מסויים. ואמת היא שהבטחון לאזרחים לא הממשלה ולא המשטרה אחראית להם. במעשים אלה אנו רואים כעין "טהור השרץ מק"ן טעמים". אנו יודעים על כך, בכל-אופן אני וסיעתי יודעים, ששר המשטרה הוא במקרים מסויימים משמש רק מסווה ליגאלי למשטרה אחרת, למסבות ולפעולות אחרות. אצא אני רק מצטער ששר המשטרה ברצון, ביעילות ובהתמדה כזו לוקח על עצמו את החפקיד הזה של מסווה.

יש כאן הצעה לארגן ועדה פרלמנטרית. אני

מצדד בהצעה הזאת מכיון שאנו חייבים, וכל אחד מאתנו צריך להיות מעוניין לטהר את האוירה שכל חברי הועדה הצביעו עליה. יש צורך בהבראה ובטהור ואני מקדם את כל ההצעות הללו ואת הבטוי של כל חברי הועדה להסיר את הלוט מעל הפרשה הזאת. אני מציע כי נקבל כאן החלטה על ועדה פרלמנטרית.

אצאאאאא

הינ"ר ז. וורהפטיג: בענין המסתננים בכלל צריך לשמוע את שר הבטחון

וישנה שורה של ענינים אשר שייכים אולי לוועדת חוץ ובטחון ואי-אפשר לדעתי, להעמיד עתה את הדבר להצבעה, אלא אם נשמע את חוות דעת שר החוץ או שר הבטחון בע"ז.

לעומת זאת אנו יכולים לקבל כאן החלטה בענין

אבו-גוש, כי בענין זה טפל שר המשטרה, וישנם שלש הצעות:

היו"ר ז. וורהפטיג:

- (א) שר המשטרה ממנה ועדת חקירה משטרתית;
(ב) ועדת חקירה ממונה ע"י ועדת הפנים, וכל סמכויות ועדת הפנים תעבורנה אליה.
(ג) ועדת חקירה ממשלתית;
ו- (ד) להמליץ בפני הכנסת על הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית.

לדעתי יש מקום לוועדת חקירה ממשלתית, כי כאן החערבבו גם כמה ענינים בטחוניים. השאיפה שלנו היא שהועדה תוכל להביא לידי גלוי כל הפרשה.

א. כהן:
ההגיון אומר שועדת הכנסת לא תוכל להחליט על ועדת חקירה פרלמנטרית, אלא אם הענין יובא לסדר היום של הכנסת, או שנקבל החלטה שועדת הפנים ממנה ועדת משנה, שתטפל בדבר מבלי שתצטרך לקבל את אישור הכנסת.

ט. טובי:
אנו צריכים לבחור בוועדה שלא תטפל רק בענין אבו-גוש, אלא בשאלה הערבית בכללה, כי ישנם דברים רבים שיש לתקנם.

ה צ ב ע ה

(1) להמליץ בפני הכנסת למנות ועדת חקירה פרלמנטרית בענין יוסף אבו-גוש.

ההצעה לא נחקבלה.

(2) למנות ועדת חקירה ממשלתית.

ההצעה לא נחקבלה.

(3) ועדת הפנים ממנה ועדת משנה שיהיה לה חוקף כועדת חקירה מטעם ועדת הפנים, עם כל הסמכויות של ועדת הפנים.

שאלה: האם ועדה כזו תוכל להצמיח אליה

י. בן-צבי:

שרים להעיד?

ג. פרידמן-ילין:

אם לא נתקבלה כאן החצעה של ועדת חקירה פרלמנטרית, הרי לדעתי צריכה ועדת המשנה שחבר ע"י ועדת הפנים בעלת סמכויות כאלה, שחוכל אפילו להזמין, למשל, את ישורון שיף מפקד משטרת ירושלים, להעיד בפניה. יש לתת לוועדה הזו את כל הסמכויות של ועדת חקירה, אחרת לא יהיה לה ערך רב.

ה ח ל ט ה
=====

נתקבלה ההצעה של מנ"י ועדת משנה של ועדת הפנים

מורכבת מהחברים:

- י. גן-צבי
- א. שפטל
- ז. וורהפטיג
- י. ספיר
- א. פראי

ג. שטרית:

כאשר טופלים אשמה על אדם, ועל אחת כמה וכמה על קצין משטרה, אינני יכול לחקור אותו על סמך האשמות בלבד. אני מוכרח לקבל דברים מבוססים בכתב ורק על סמך הדברים האלה אני יכול להתחיל בחקירה נגד מישהו, ובפרט כשבאים ומאשימים קצין משטרה שהוא מעורב בחטיפה.

לחבר פראי אני רוצה לומר, שאם אתם רואים שנעשים מעשי עוול - מדוע אינם באים למשטרה ומודיעים על כך? אני מצטער בדיוק כמו כל אדם אחר על מעשי העוול שנעשו ליוסף אבו-א-גוש, באם נעשו, או לכל מישהו אחר.

אני יודע היטב מהי עמדתו של מר מרלין

ומיעתו לגבי בעיות החזרת הפליטים הערבים, ואוחז שא ענין של "לטהר את השרץ מק"ן טעמים" זוהי מחלה גלוהית. אתם החנגדתם ומחנגדים להחזרת הפליטים ואין אתם יכולים להשמיץ את הממשלה שלנו בענין זה.

לטופיק טובי אני רוצה לומר: מדוע אין

העתונים הערביים דורשים ממשלות ארצות ערב שתענינה לתכנית איחוד המשפחות גם בארצותיהם הם? גם הם היו תורמים תרומה אנושית גדולה לו היו נענים לאיחוד המשפחות.

אני תושב, שכל הבעיה הזו של החזרת הפליטים

ב. שיטריח:

הערביים, יש להתיחס אליה באופן רציני, ויש לדון עליה ללא דחוי.

x x x